

รายงานความก้าวหน้า

โครงการ ศึกษานิเวศวิทยาและศักยภาพทางเศรษฐกิจของนกปรอดหัวโขน (*Pycnonotus jocosus*) Ecology and Economic Potential of Red-whiskered Bulbul (*Pycnonotus jocosus*)

สีฟ้า ละออง Srifa La-Ong

สีฟ้า ละออง. 2552. ศึกษานิเวศวิทยาและศักยภาพทางเศรษฐกิจของนกปรอดหัวโขน (*Pycnonotus jocosus*). หน้า 155-163. ใน ผลงานวิจัย และรายงานความก้าวหน้า งานวิจัย ประจำปี 2551. กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. กรุงเทพฯ.

ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

นกปรอดหัวโขนเคราแดง หรือนกปรอดหัวโขน หรือนกกรงหัวจุก ชื่อสามัญ Red-whiskered Bulbul ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pycnonotus jocosus* เป็นนกประจำถิ่นพบได้ทั่วประเทศไทย อาศัยอยู่ตามป่าไม้พุ่มที่โล่ง ที่ทำเกษตรกรรม ทั้งในที่ราบและที่สูงระดับ 1,800 เมตรจากระดับน้ำทะเล นกปรอดหัวโขนจะมีรูปร่างลักษณะปราดเปรียว สีขนสวยงาม ขนปีกและหลังสีน้ำตาล ขนใต้คาง ออก ท้อง และแก้มสีขาว ใต้ตาและใต้หางสีแดงสด มีลักษณะเด่น คือ ขนสีดำบนกระหม่อม (crest) จะตั้งสูง ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ “นกปรอดหัวโขน”

นกปรอดหัวโขนเป็นนกที่ชอบส่งเสียงร้อง และมีเสียงร้องที่ไพเราะเป็นท่วงทำนองสูงต่ำ สั้นยาว คล้ายทำนองเพลง หรือที่เรียกกันว่า สำนวน น้ำเสียงของนกแต่ละตัวจะแตกต่างกัน นกชนิดนี้เป็นที่นิยมของผู้เลี้ยงนกมาก โดยเฉพาะประชาชนในภาคใต้ของประเทศไทย มีการนำปรอดหัวโขนมาประกวด สีลาและเสียงร้อง ทำให้นกปรอดหัวโขนมีราคาสูง เป็นที่ต้องการของตลาด ราคาของนกที่ชนะรางวัลอาจมีมูลค่านับแสนบาท ส่งผลให้มีการล่าดักจับนกปรอดหัวโขนจากธรรมชาติมากขึ้น

จากเหตุผลเรื่องความนิยมในหมู่ผู้เลี้ยงนกและความสนใจเรื่องราคาในตลาด ปรากฏว่ายังมีการล่านกปรอดหัวโขน มีการค่านกปรอดหัวโขนตามตลาดค้าสัตว์อยู่ตลอดเวลา ในแต่ละปีเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการจับกุมดำเนินคดีผู้ล่า ผู้ค้า และผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาตจำนวนมาก ประกอบกับการเลี้ยงและการประกวดประชันและโชว์ความสามารถของนกปรอดหัวโขนเป็นประเพณีสืบทอดกันมาช้านาน มีการตั้งกลุ่ม ชมรม และสมาคมนกปรอดหัวโขน เกือบทุกภาคของประเทศ เช่น ชมรมศรีธรรมราช ชมรมสวนสกุณา ชมรมรามอินทรา ชมรมก้องไพร ชมรมนกรงหัวจุก เป็นต้น มีการจัดการแข่งขันตลอดทั้งปีตามจังหวัดต่างๆ และในการประกวดแข่งขันมักจะดำเนินการโดยหน่วยงานระดับจังหวัด ระดับประเทศ มีถ้วยพระราชทานจากพระบรมวงศานุวงศ์ มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง เป็นที่รับรู้ของประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งผู้เข้าแข่งขันจำนวนมากเป็นผู้ครอบครองโดยมิได้ขออนุญาตครอบครอง ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่เข้าไปตรวจสอบ หรือจับกุมเจ้าหน้าที่ก็จะมีคามผิดฐานละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ถ้าเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการก็จะเกิดปัญหาด้านสังคมตามมา

นกปรอดหัวโขน ได้รับการคุ้มครองในสถานภาพสัตว์ป่าคุ้มครอง ตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 และปัจจุบันยังคงเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมายกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2546 ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งระบุว่าผู้ครอบครองนกปรอดหัวโขนต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ได้มีแนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว หากมีข้อมูลทางวิชาการที่สามารถยืนยันได้ว่า สัตว์ป่าชนิดนี้มีจำนวนประชากรในธรรมชาติมาก มีศักยภาพดีในด้านการขยายพันธุ์ในธรรมชาติ และมีศักยภาพดีในการเพาะเลี้ยงในกรงเลี้ยง ซึ่งกรณีเช่นนี้ได้เคยปฏิบัติมาแล้วสำหรับนกเขาชวา (*Geopelia striata*) และนกเขาใหญ่หรือเขาลวง (*Streptopelia chinensis*) ได้ถูกถอดออกจากบัญชีกำหนดปริมาณสัตว์ป่าคุ้มครองไว้ในครอบครองท้ายประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลำดับที่ 120 และ 121 ตามลำดับ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2516) ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 เนื่องจากมีข้อมูลทางวิชาการที่ยืนยันได้ว่านกทั้ง 2 ชนิด สามารถขยายพันธุ์ได้ดีในกรงเลี้ยง

ปัจจุบันค่อนข้างแน่ชัดว่าการเลี้ยงดูนกปรอดหัวโขนที่โตเต็มวัยแล้ว สามารถเลี้ยงดูได้ไม่ยาก แต่ศักยภาพในการเพาะเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ยังไม่ปรากฏแน่ชัด เริ่มมีการทดลองเพาะเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ทั้งภาครัฐและเอกชนเมื่อไม่นานมานี้ จึงสมควรมีการศึกษารวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาการถอดถอนออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมปริมาณประชากร และการแพร่กระจายในธรรมชาติของนกปรอดหัวโขน
2. เพื่อศึกษาและรวบรวมนิเวศวิทยา พฤติกรรมของนกปรอดหัวโขน
3. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลการครอบครอง การนำประโยชน์นกปรอดหัวโขนไปใช้ในทางเศรษฐกิจ
4. เพื่อศึกษาศักยภาพการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ของนกปรอดหัวโขนในกรงเลี้ยง
5. เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษามาใช้ในการหาแนวทางในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อไป

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2551 – กันยายน 2554 (รวมระยะเวลา 3 ปี)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงประชากรและการกระจายของนกปรอดหัวโขนในธรรมชาติ
2. ทราบถึงจำนวนของนกปรอดหัวโขนในครอบครองของประชาชน
3. ทราบถึงศักยภาพของการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในกรงเลี้ยง
4. นำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ในการอนุรักษ์และจัดการให้นกปรอดหัวโขนเป็นสัตว์เศรษฐกิจ

งบประมาณ

งบประมาณที่ได้รับในปี 2552 จำนวน 40,000 บาท

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (information) ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาของบุญร่วม (2529) ได้ศึกษาการกระจายของนกปรอดบนดอยสุเทพและดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่านกปรอดหัวโขนพบเฉพาะเชิงดอยสุเทพในระดับความสูงประมาณ 3,400 เมตรจากระดับน้ำทะเล พบเป็นฝูงมีจำนวน 28-179 ตัว พบได้ตลอดปี พบมากที่สุดในเดือนธันวาคม จะหากินในทุกระดับความสูงของต้นไม้ กินแมลง ดอกไม้ ผลไม้ ทำรังวางไข่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน พบมากที่สุดเดือนเมษายน รังเป็นรูปถ้วยตื้น ๆ เส้นผ่าศูนย์กลาง 7-8 เซนติเมตร รังสูงจากพื้นดิน 0.5-5 เมตร วางไข่ครั้งละ 2-3 ฟอง ตัวผู้และตัวเมียช่วยกันสร้างรังและเลี้ยงลูก และจากการศึกษาของนริทธิ์ (2531) ในจังหวัดเชียงใหม่ พบทั่วไปมีจำนวนมากจนเกิดปัญหาในการกินไม้ผลของเกษตรกร นกปรอดหัวโขนจะกินผลไม้สุกคาต้น อาทิ มะละกอ กัลยง สตรอเบอร์รี่ มะม่วง วางไข่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - สิงหาคม ส่วนมากตัวเมียจะสร้างรัง ไข่ครั้งละ 2 ฟอง ตัวเมียเท่านั้นที่กกไข่ ระยะเวลา 13 วัน ลูกนกออกจากรังเมื่ออายุ 11-12 วัน ประมาณ 3 เดือนลูกนกจึงจะมีขนสีแดงที่โตได้

ในการศึกษานกปรอดหัวโขนในกรงเลี้ยง นริทธิ์ (2531) พบว่า แม้จะเป็นนกที่ถูกเลี้ยงมาตั้งแต่แรกนกก็ยังแสดงการระงับภัยสูง สำหรับการจับคู่ผสมพันธุ์ นกตัวผู้มีลำดับในสังคมสูงกว่า นกตัวเมีย จะแสดงอาการก้าวร้าวต่อตัวเมียบ่อยๆ บางครั้งจิกตัวเมียด้วย การสร้างรังส่วนมากสร้างโดย นกตัวเมีย และนกตัวเมียทำหน้าที่กกไข่ มีการพลิกไข่ด้วย ระยะเวลา 13 วัน ลูกนกเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว อายุ 11-12 วันก็ทิ้งรังได้

และจากการศึกษานิเวศวิทยาการสืบพันธุ์ของนกปรอดหัวโขนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง พิทักษ์ (2542) รายงานผลการศึกษาว่า นอกฤดูผสมพันธุ์นกปรอดหัวโขนจะอยู่เป็นฝูง 3-78 ตัว นกจะกินทั้งผลไม้สุก น้ำหวาน และแมลง เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ประมาณเดือนมกราคม นกจะเริ่มแยกออกจากฝูงเดือนกุมภาพันธ์ - สิงหาคม จะวางไข่ โดยทำรังวางไข่มากที่สุดในเดือนมีนาคม นกจะเลือกทำรังในบริเวณที่ปลอดภัย ทั้งในพุ่มไม้และไม้ใหญ่ ความสูงจากพื้นดินโดยเฉลี่ย 1.59 เมตร รังเป็นรูปถ้วยยึดกับกิ่งไม้ สร้างโดยใช้เศษหญ้า ใบสน ใบไผ่ โดยใช้ใยดอกแสม และใยแมงมุมเป็นตัวยึดเพิ่มความแข็งแรง รังรังด้วยดอกแสมหรือใบสนอย่างมีระเบียบ ระหว่างกกไข่จะใช้จะงอยปากเชือกกลับไข่บางครั้ง ระยะ

พักไข่ 12-13 วัน เมื่อลูกนกฟักออกจากไข่ พ่อและแม่จะช่วยกันป้อน อาหารส่วนใหญ่ (มากกว่า 50%) เป็นแมลง ลูกนกจะอยู่ในรังประมาณ 12 วัน หลังจากนั้นพ่อแม่จะป้อนอาหารอีกระยะหนึ่ง

พงษ์ชัย (2543) ได้ศึกษาเทคนิคและวิธีการเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขนที่สถานีเพาะเลี้ยง สัตว์ป่าพังงา จังหวัดพังงา โดยสร้างกรงเดี่ยว ขนาด 1.80x 1.80x2.00 เมตร ภายในมีพุ่มไม้ พื้นกรงบุ วัสดุป้องกันสัตว์ต่าง ๆ ภายในจัดทำรังรูปถ้วย ติดที่ผนังกรงระดับความสูงต่าง ๆ ได้แก่ 0.50/1.00/ 1.50 และ 2.00 เมตร และเตรียมเศษหญ้า ไยมะพร้าว ไยแมงมุม ไข่ในกรง พบว่านกเลือกสร้างรัง ในระดับ 2.00 เมตร และเลือกบริเวณที่ปลอดภัย มีวัสดุบังปิดล้อมไว้ การศึกษาพบว่า นกปรอดหัวโขน ตัวผู้เป็นนกที่มีพฤติกรรมค่อนข้างก้าวร้าว บางครั้งจะไล่จิกตีตัวเมียจนตาย ก่อนจับคู่ต้องนำนกมาเทียบ กัน สังเกตพฤติกรรมการก้าวร้าวและเกี้ยวพาราสี อาจเทียบโดยตัวเมีย 1 กรง ต่อตัวผู้ 2-8 กรง เมื่อได้คู่ แล้ว จึงปล่อยในกรงเพาะ นกจะวางไข่ 2 ฟอง ตัวเมียทำหน้าที่กกไข่ ระยะกกไข่ 13 วัน ลูกนกจะอยู่ในรัง 10 วัน พบว่าพ่อแม่ที่สามารทำให้ผลผลิตที่ดีและต่อเนื่องเป็นพ่อแม่โตเต็มวัย มีความสมบูรณ์ และเคย จับคู่มาเป็นระยะเวลานาน

ผลการดำเนินงาน

ในการดำเนินการช่วงเดือนตุลาคม 2551-กุมภาพันธ์ 2552 ได้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่าประชุมผู้เกี่ยวข้องด้านการคุ้มครอง การเพาะเลี้ยง และการวิจัย เกี่ยวกับนกปรอดหัวโขน ในสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2551 ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

1.1 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ประกาศแจ้งให้ประชาชน ผู้ครอบครองนกปรอดหัวโขน มาแจ้งการขออนุญาตครอบครอง จำนวน 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2535 และ ปี พ.ศ. 2546 แต่ปรากฏว่าไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ครอบครองนกปรอดหัวโขนเท่าที่ควร เหตุผลของ ประชาชนคือ นกมีราคาแพง เกรงว่าการตรวจสอบและทำเครื่องหมาย (ใส่ห่วงขา) ก่อนรับใบอนุญาตจะ ทำให้นกมีอันตราย

1.2 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้รับรายงานการจับกุมผู้ต้องหา ในคดีกระทำผิดตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 กล่าวคือ มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง (นกปรอดหัวโขน) โดยไม่ได้รับอนุญาต

2549	จำนวน 128 คดี	ของกลาง	4,595 ตัว
2550	จำนวน 209 คดี	ของกลาง	6,255 ตัว
2551 (ตุลาคม 2550	จำนวน 229 คดี	ของกลาง	3,266 ตัว

-มกราคม 2552)

1.3 มีการเพาะขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขน ประสบผลสำเร็จแล้วในสถานี่เพาะเลี้ยง สัตว์ป่า และสถานที่เอกชน แต่มีปัจจัยที่สำคัญคือ พ่อ-แม่ต้องการโตเต็มวัย คู่ที่เคยกับคน มีประสบการณ์ และไม่มีการรบกวน

1.4 ประชากรและการกระจายของนกปรอดหัวโขนในประเทศไทย มีแนวโน้ม ลดลง ปัจจุบันไม่พบในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และหายากทางภาคใต้ และพบว่ามี การล่าจากสวนลำไยภาคเหนือส่งมาขายภาคใต้ ราคาตัวละ 200-500 บาท เนื่องจากนกปรอดหัวโขนเป็น นกที่นิยมเลี้ยงเกือบทุกบ้าน บ้านละหลายตัว

2. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้มีหนังสือ ลงวันที่ 16 กันยายน 2551 ถึงนายกสมาพันธ์ผู้เพาะเลี้ยงนกกกรงหัวจุกแห่งประเทศไทย ขอให้สมาพันธ์แจ้งข้อมูลการเพาะขยายพันธุ์ นกกกรงหัวจุกทั่วประเทศ เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตรวจสอบและยืนยัน ว่ามีผู้ประสบความสำเร็จจริง

3. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้มีหนังสือ ลงวันที่ 16 กันยายน 2551 ถึงสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 ขอทราบประชากร การกระจาย และสถานการล่านกปรอดหัวโขน ในพื้นที่อนุรักษ์ต่าง ๆ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และพื้นที่ ไกลเคียง

4. สมาพันธ์ผู้เพาะเลี้ยงนกกกรงหัวจุกแห่งประเทศไทย ได้แจ้งยอดผู้แจ้งการครอบครอง นกกกรงหัวจุกต่อทางราชการ ในปี พ.ศ. 2535 และปี พ.ศ. 2546 รวมทั้งสิ้น 6,572 ราย จำนวนนก 94,430 ตัว ซึ่งในจำนวนนี้มีการเพาะเลี้ยงจับคู่ 367 คู่ โดยแบ่งตามภาค และจังหวัดดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปยอดผู้แจ้งครอบครองนกปรอดหัวโขนภาคใต้

ชื่อจังหวัด	จำนวนผู้ครอบครอง	จำนวนนก (ตัว)	จำนวนนก (คู่)
กระบี่	102	1,242	
ชุมพร	586	6,929	
ตรัง	1,255	16,380	
นครศรีธรรมราช	880	19,531	7
นราธิวาส	181	1,868	8
ปัตตานี	17	147	
พังงา	235	2,386	
พัทลุง	20	485	
ภูเก็ต	327	3,475	
ยะลา	40	397	
ระนอง	410	5,947	
สตูล	257	2,277	
สงขลา	528	6,255	
สุราษฎร์ธานี	36	574	
รวม	4,874	67,893	15

ตารางที่ 2 สรุปยอดผู้แจ้งครอบครองนกปรอดหัวโขนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อจังหวัด	จำนวนผู้ครอบครอง	จำนวนนก (ตัว)	จำนวนนก (คู่)
ขอนแก่น	2	50	
ชัยภูมิ	1	5	
นครราชสีมา	6	81	
มหาสารคาม	1	30	
เลย	7	89	
หนองคาย	2	35	
หนองบัวลำภู	1	10	
อุบลราชธานี	1	20	
รวม	21	320	

ตารางที่ 3 สรุปยอดผู้แจ้งครอบครองนกปรอดหัวโขนภาคกลาง

ชื่อจังหวัด	จำนวนผู้ครอบครอง	จำนวนนก (ตัว)	จำนวนนก (คู่)
กรุงเทพมหานคร	329	5894	
ชัยนาท	2	28	
นครนายก	1	10	
นครปฐม	24	403	
นครสวรรค์	20	465	
นนทบุรี	30	694	
ปทุมธานี	61	1,136	
พระนครศรีอยุธยา	8	126	
พิจิตร	247	2,640	
พิษณุโลก	49	720	2
เพชรบูรณ์	65	1,493	147
ลพบุรี	2	50	
สมุทรปราการ	75	1,069	
สมุทรสงคราม	8	60	
สมุทรสาคร	19	294	
สระบุรี	2	55	
สิงห์บุรี	8	140	20
สุพรรณบุรี	7	105	15
อุทัยธานี	8	51	55
รวม	963	15,433	219

ตารางที่ 4 สรุปยอดผู้แจ้งครอบครองนกปรอดหัวโขนภาคตะวันตก

ชื่อจังหวัด	จำนวนผู้ครอบครอง	จำนวนนก (ตัว)	จำนวนนก (คู่)
ราชบุรี	54	736	
ตาก	32	356	2
ประจวบคีรีขันธ์	140	1,789	
เพชรบุรี	8	113	
กาญจนบุรี	2	40	
รวม	236	3,034	2

ตารางที่ 5 สรุปยอดผู้แจ้งครอบครองนกปรอดหัวโขนภาคเหนือ

ชื่อจังหวัด	จำนวนผู้ครอบครอง	จำนวนนก (ตัว)	จำนวนนก (คู่)
กำแพงเพชร	52	648	2
เชียงราย	1	10	
เชียงใหม่	13	274	
พะเยา	26	574	
แพร่	64	893	
ลำปาง	1	25	
ลำพูน	31	556	
สุโขทัย	69	1,085	105
อุตรดิตถ์	11	134	10
รวมภาคเหนือ	78	949	14
รวม	346	5,148	131

ตารางที่ 6 สรุปยอดผู้แจ้งครอบครองนกปรอดหัวโขนภาคตะวันออก

ชื่อจังหวัด	จำนวนผู้ครอบครอง	จำนวนนก (ตัว)	จำนวนนก (คู่)
จันทบุรี	2	25	
ฉะเชิงเทรา	15	224	
ชลบุรี	92	1,991	
ตราด	2	30	
ปราจีนบุรี	5	55	
ระยอง	12	204	
สระแก้ว	4	73	
รวม	132	2,602	

หมายเหตุ จำนวนผู้แจ้งครอบครองนกปรอดหัวโขนข้างต้น (ตารางที่ 1-6) เป็นยอดซึ่งมีผู้แจ้งครอบครองต่อราชการในปี พ.ศ. 2535 และปี พ.ศ. 2546 ซึ่งขณะนี้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำลังดำเนินการตรวจสอบชนิด จำนวนที่เป็นจริงก่อนการอนุญาตให้ครอบครองต่อไป

5. นกปรอดหัวโขน เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้จำพวกนก ลำดับที่ 27 ตามกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ พ.ศ. 2546 ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองนกปรอดหัวโขนสามารถมาขออนุญาตเพาะพันธุ์ได้ แต่พบว่าปัจจุบันยังมีผู้ซึ่งมีใบอนุญาตครอบครองนกปรอดหัวโขนมาดำเนินการขออนุญาตดังกล่าวมาแล้วแต่รายเดียว

6. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้รวบรวมคดีผู้กระทำความผิดตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ในการครอบครองนกปรอดหัวโขน ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง โดยมิได้รับอนุญาตทั่วประเทศในระหว่างปี พ.ศ. 2549-2551 ปรากฏดังนี้

ปี 2549	ตรวจยึดนกปรอดหัวโขน	4,595 ตัว
ปี 2550	ตรวจยึดนกปรอดหัวโขน	6,255 ตัว
ปี 2551	ตรวจยึดนกปรอดหัวโขน	5,503 ตัว